

Nieuwsbrief STAB OGR Updates - Nummer 20, 2019

Nummer 20, 2019

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2019:3823](#) 10-09-2019

minister EZ

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2019:4830](#) 19-08-2019

gs Noord-Brabant

[Rechtbank Oost-Brabant zittingsplaats 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:RBOBR:2019:4055](#) 12-07-2019

Helmond/handhavingsverzoek

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2019:3312](#) 02-10-2019

Oirschot/planschade

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2019:3327](#) 02-10-2019

Moerdijk/nadeelcompensatie

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2019:3246](#) 25-09-2019

Bronckhorst/planschade

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2019:3190](#) 18-09-2019

RIP Waterberging Volkerak-Zoommeer/nadeelcompensatie

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2019:3097](#) 11-09-2019

Brummen/bestemmingsplan 'Eerbeek'/hogere grenswaarden

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2019:2953](#) 28-08-2019

Grubbenvorst/planschade

Annotatie

[Planschade die is veroorzaakt door verschillende planologische regimes](#)

Berthy van den Broek

ANNOTATIE

Planschade die is veroorzaakt door verschillende planologische regimes

Berthy van den Broek

1. In de planschadezaak ABRvS 28 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2953 gaat het om de oprichting van een korte keten-vleeskuikenhouderij en een bio-energiecentrale in Grubbenvorst. Appellant was de eigenaar van een nabijgelegen woning en meent dat deze woning in waarde is gedaald. Appellant voert aan dat voorheen slechts duurzaam agrarisch gebruik en in beperkte mate bouwwerken mogelijk waren, terwijl nu de omgeving wordt gedomineerd door de vleeskuikenhouderij en bio-energiecentrale. Bovendien is de overlast door verkeer, geluid, geur en stof toegenomen.

2. Deze zaak is een voorbeeld van de wijze waarop een aanvraag om een tegemoetkoming in de planschade moet worden beoordeeld, wanneer sprake is van meerdere schadeveroorzakende planologische besluiten. Er zijn op dezelfde datum twee losstaande projectbesluiten genomen voor de oprichting van de vleeskuikenhouderij en bio-energiecentrale. Conform vaste jurisprudentie heeft de planschadeadviseur voor ieder projectbesluit een planologische vergelijking gemaakt met het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Grubbenvorst'. Bovendien is per planologische maatregel een schadebedrag begroot (conform de overzichtsuitspraak ABRvS 28 september 2016, ECLI:NL:RVS:2582, r.o. 2.5). De planschadeadviseur heeft geconcludeerd dat elk van de projectbesluiten de waarde van de woning met € 9.000 heeft doen afnemen. De waarde van de woning onder het oude planologische regime wordt begroot op € 450.000 zodat de waardedaling per schadeveroorzakend projectbesluit 2% bedraagt. Niet alleen de taxatie van de schade is in geschil, maar ook de toepassing van de actieve risicoaanvaarding en het normaal maatschappelijk risico. Op deze onderwerpen ga ik hierna in.

3. Bepalend voor de beoordeling van de omvang van de schadevergoeding is allereerst de mate van voorzienbaarheid van de schade ten tijde van de aankoop. Ter beoordeling van de voorzienbaarheid vergelijkt de planadviseur de overlast ten gevolge van de oprichting van de vleeskuikenhouderij en bio-energiecentrale met de overlast van een agrarisch bedrijf zoals dat

ten tijde van de aankoop van de woning mogelijk was op basis van het op dat moment geldende bestemmingsplan. Dit is in overeenstemming met de overzichtsuitspraak, waarin wordt overwogen dat ter beoordeling van de voorzienbaarheid een vergelijking moet worden gemaakt tussen de ruimtelijke gevolgen van het oude en het nieuwe planologische regime (vgl. ABRvS 28 september 2016, ECLI:NL:RVS:2582, r.o. 5.27). Een complicerende factor is dat appellant de eigendom van de woning in 1994 voor 99% en in 2010 voor 1% heeft verworven. Naar het oordeel van de Afdeling was op geen van deze momenten de planologische ontwikkeling in de huidige omvang te voorzien. De vestiging van de vleeskuikenhouderij, of een ander agrarisch bedrijf met vergelijkbare ruimtelijke gevolgen, was al wel voorzienbaar toen appellant de woning in 1994 voor 99% kocht. Op het moment van deze aankoop vigeerde een bestemmingsplan dat bouw- en gebruiksmogelijkheden mogelijk maakte met vergelijkbare nadelige effecten. Bij de aankoop van de resterende 1% in 2010 was er geen sprake van voorzienbaarheid. De bio-energiecentrale was bij de verwerving van de woning – deels in 1994 en deels in 2010 – niet geheel te voorzien. De ruimtelijke effecten van de bio-energiecentrale waren onder het oude planologische regime namelijk niet mogelijk. Wel was het mogelijk om bebouwing op te richten, zij het tot op een lagere hoogte. Naar het oordeel van de deskundige was de schade voor een derde deel te voorzien en dat oordeel wordt onderschreven door de STAB.

4. Wanneer sprake is van een gedeeltelijke voorzienbaarheid van het planologische nadeel, blijft de schade in zoverre voor rekening van de aanvrager. Op het resterende bedrag, dus de niet-voorzienbare schade, wordt het normaal maatschappelijk risico in mindering gebracht. In de onderhavige zaak komt het resterende deel van de indirecte schade niet uit boven het wettelijke minimumforfait van 2% voor het normaal maatschappelijk risico dat is opgenomen in art. 6.2 lid 2 Wro, zodat de aanvraag wordt afgewezen.

5. Aanvrager voert nog aan dat de vleeskuikenhouderij en de bio-energiecentrale feitelijk nauw met elkaar verweven zijn, zodat voor beide projectbesluiten slechts eenmaal het normaal maatschappelijk risico in aanmerking zou moeten worden genomen, maar dat mag hem niet baten. De hoofdregel is dat per schadeveroorzakende planologische maatregel een planvergelijking wordt gemaakt, een schadebegroting wordt opgesteld en het wettelijke minimumforfait wordt toegepast. Een uitzondering wordt gemaakt als de schadeveroorzakende planologische besluiten zo nauw met elkaar verweven zijn dat ze moeten worden beschouwd als één samenhangend planologisch regime. Volgens de Afdeling kan er sprake zijn van nauwe verwevenheid als de maatregelen op hetzelfde project betrekking hebben en elkaar in de tijd snel opvolgen, zodat de voor- en nadelen die uit de maatregelen voortvloeien geacht moeten worden voort te vloeien uit één en dezelfde maatregel (vgl. ABRvS 28 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2582 en ABRvS 18 maart 2015,

ECLI:NL:RVS:2015:855). In een ander recent voorbeeld (ABRvS 20 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:495) ging het om de verlening van een vrijstelling ex art. 19 WRO (oud) waarbij een mestverwerkings- en vergistingsinstallatie planologisch werd toegestaan. Vier jaar later werd een bestemmingsplan vastgesteld dat een uitbreiding van de capaciteit mogelijk maakte. Daarover oordeelde de Afdeling dat een tijdverloop van vier jaar tussen de beide besluiten een te lange periode is, en dat het enkele feit dat ontwikkelingen in elkaars verlengde liggen of op elkaar voortborduren, onvoldoende is om een nauwe verwevenheid aan te nemen. Dat een tijdverloop van vier jaar te lang is, wordt bevestigd in ABRvS 1 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1436. In die zaak ging het om woningbouw die mogelijk werd gemaakt door verschillende planologische maatregelen, die verschillende planologische ontwikkelingen mogelijk maakten, die bovendien betrekking hadden op verschillende gronden. Ook in de voornoemde zaak zou geconcludeerd kunnen worden dat sprake is van ontwikkelingen die op elkaar voortborduren of in elkaars verlengde liggen maar dat betekent op zichzelf nog niet dat de maatregelen als één samenhangend besluit kunnen worden gezien.

6. In de onderhavige zaak voert appellant aan dat beide ondernemingen nauw samenwerken, dat sprake is van één inrichting in de zin van de Wabo/Activiteitenbesluit en dat er ten behoeve van de projectbesluiten één ruimtelijke onderbouwing is opgesteld. Bovendien zijn de projectbesluiten gelijktijdig genomen. Naar mijn mening zou dit wellicht voldoende kunnen zijn voor het aannemen van een nauwe verwevenheid, maar de Afdeling geeft hierover in de onderhavige zaak geen inhoudelijk oordeel. Dat is niet nodig omdat, ook als een nauwe verwevenheid zou worden aangenomen, de totale niet-voorzienbare schade niet zou uitstijgen boven het normaal maatschappelijk risico.

7. Interessant zijn ten slotte nog de overwegingen over de motivering van de taxatie. Het is vaste jurisprudentie dat de bestuursrechter een taxatie slechts terughoudend mag toetsen, maar de Afdeling stelt in recente jurisprudentie strengere eisen aan de motivering. Weliswaar zal de taxatie van een onroerende zaak mede zijn gebaseerd op de kennis, ervaring en intuïtie van een deskundige, maar de Afdeling stelt de eis dat de gedachtegang van een taxateur duidelijk en voldoende controleerbaar is en dat het verslag van het onderzoek voldoende basis moet bieden voor verdere besluitvorming (ABRvS 7 maart 2018, ECLI:NL:RVS:2018:778).

8. Aan deze eisen is in dit geval niet voldaan. In de onderhavige zaak zijn de bevindingen van de door de adviseur ingeschakelde taxateur niet neergelegd in een taxatierapport, maar zijn die door de planschadeadviseur verwerkt in het advies. Het advies biedt naar het oordeel van zowel de rechtbank als de Afdeling geen inzicht in de gedachtegang die aan de taxatie ten grondslag ligt en is daarom niet voldoende controleerbaar. De rechtbank heeft in het beroep van appellant aanleiding gezien de STAB in te schakelen. De STAB heeft aan de taxateur alsnog gevraagd om inzicht in de taxatie te bieden. Vervolgens had de STAB meerdere

kanttekeningen bij de taxatie en daarom is aan een andere taxateur gevraagd een tweede taxatie te verrichten. Deze taxateur heeft de waarde van het perceel op een hoger bedrag gewaardeerd. Het betreft echter een gering verschil van 4% en dat valt volgens de STAB binnen de voor taxaties aanvaardbare marges. De nieuwe taxatie geeft om die reden geen aanleiding om het eindresultaat, de begroting van de waardevermindering in het advies van de door de gemeente ingeschakelde adviseur, onjuist te achten. Echter, de gebreken met betrekking tot de inzichtelijkheid van de taxatie geven de rechtbank wel aanleiding de beslissing op bezwaar te vernietigen.

9. De Afdeling bevestigt de uitspraak van de rechtbank op dit punt en motiveert dat als volgt. Pas met het deskundigenbericht van de STAB is de gedachtegang van de taxateur voldoende inzichtelijk geworden en daarbij is gebleken dat aan de taxatie – en daarmee aan het advies van Van Montfoort – diverse gebreken kleven. De taxatie – en daarmee het advies – voldoet volgens de Afdeling niet aan de daaraan te stellen eisen en had niet ten grondslag mogen worden gelegd aan het besluit.

10. Uit deze overwegingen blijkt dat de bestuursrechter de motiveringen van een taxatie strenger toetst. Een gebrekkige motivering van de taxatie kan leiden tot het oordeel dat het deskundigenadvies niet aan het besluit ten grondslag mocht worden gelegd. Van een gebrekkige motivering van de taxatie kan sprake zijn als niet alle relevante feiten en omstandigheden zijn betrokken bij de motivering van de taxatie, de motivering van de taxatie niet consistent is of het betreffende perceel niet daadwerkelijk door de taxateur is bezocht, zodat het onderzoek ter plaatse niet zorgvuldig is geweest (zie bijvoorbeeld ABRvS 25 juli 2018, AB 2019/160 en ABRvS 1 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1436). Een bestuursorgaan komt dus niet zo makkelijk meer weg met een verwijzing naar de ‘kennis, ervaring en intuïtie’ van de taxateur en zal zich ervan moeten vergewissen dat de gedachtegang in het deskundigenadvies ook op het punt van de taxatie voldoende inzichtelijk is gemaakt.

RECHTSPRAAK

Brummen/bestemmingsplan ‘Eerbeek’/hogere grenswaarden

Hogere grenswaarden. Passende beoordeling. Significante negatieve effecten. Maatregelen. Woning op bedrijventerrein. Schakelbepaling.

Instandhoudingsmaatregelen, passende maatregelen, autonome ontwikkelingen en beschermingsmaatregelen mogen alleen in een passende beoordeling worden betrokken als de verwachte voordelen daarvan ten tijde van die beoordeling vaststaan. De verwachte voordelen van dergelijke maatregelen staan niet vast indien ten tijde van de passende beoordeling nog niet is uitgewerkt hoe de voordelen tot stand zullen komen. Uit de voorliggende passende beoordeling volgt dat pas in het kader van het project MER zal worden onderzocht hoe de voordelen van de maatregelen tot stand zullen komen. Appellante betoogt terecht dat dit al ten tijde van de passende beoordeling die aan het bestemmingsplan ten grondslag ligt had moeten vaststaan. Ook om die reden heeft de raad zich bij de vaststelling van het bestemmingsplan niet op de passende beoordeling mogen baseren. De beoordeling of het plan enig verslechterend of verstorend effect kan hebben, de beoordeling of het plan afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben, en de beoordeling of de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast, behoren niet pas plaats te vinden bij de verlening van de vergunning op grond van de WNB.

Blijkens de verbeelding is aan een perceel, naast de bestemming ‘Wonen’, onder meer de aanduiding ‘overige zone - wonen op bedrijventerrein’ toegekend. Aan het perceel is niet de aanduiding ‘geluidzone - industrie’ toegekend. De toekenning van deze aanduiding brengt gelet op de planregels in samenhang gezien met artikel 2.17, eerste en derde lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer met zich dat voor de gevel van woningen met de aanduiding ‘overige zone - wonen op bedrijventerrein’ de normen gelden die zijn opgenomen in tabel 2.17c van het Activiteitenbesluit milieubeheer. De normen uit tabel 2.17c bieden een lager beschermingsniveau voor geluidniveaus op de gevels van woningen dan de normen voor de geluidniveaus in tabel 2.17a die gelden voor de gevels van woningen die niet op een bedrijventerrein liggen. De Afdeling overweegt dat indien de door de raad gekozen

plansystematiek geaccepteerd zou worden, dit met zich zou kunnen brengen dat voor een woning die niet op een bedrijventerrein als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer ligt, de minder strenge geluidnormen gelden als opgenomen in tabel 2.17c van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Ook zou deze plansystematiek ertoe kunnen leiden dat bij wijziging van de omliggende bestemmingen van een woning op een bedrijventerrein als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer, de woning niet langer kan worden aangemerkt als een woning op een bedrijventerrein, maar dat vanwege de aanduiding ‘overige zone - wonen op bedrijventerrein’ ten aanzien van die woning toch wordt vastgehouden aan de minder strenge normen van tabel 2.17c. Dit strookt niet met de systematiek van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen kan op zichzelf, in overeenstemming met het systeem uit de Wro, een bestemmingsplan worden vastgesteld dat alleen voorziet in de planonderdelen (bestemmingen, aanduidingen en regels) die ten opzichte van een bestaand bestemmingsplan worden gewijzigd. Gelet op het rechtszekerheidsbeginsel is evenwel vereist dat de planregels in een zogenoemde schakelbepaling ondubbelzinnig bepalen dat de verbeelding en planregels uit het vorige bestemmingsplan al dan niet gedeeltelijk van (overeenkomstige) toepassing blijven. Voorts dient in de planregels te zijn vastgelegd voor welke gronden het nader te noemen bestemmingsplan al dan niet gedeeltelijk van toepassing blijft. De schakelbepaling uit artikel 31, lid 31.1 van de planregels voldoet hier niet aan, nu hierin niet is bepaald dat de verbeelding en planregels uit bestaande bestemmingsplannen, al dan niet gedeeltelijk, van toepassing blijven en niet is bepaald welke bestemmingsplannen dit betreft.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 11-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RVS:2019:3097

Zaaknummer: 201804279/1/R1

Wetsartikelen: 2.8 lid 3 Wnb, 1.1 Activiteitenbesluit milieubeheer en 2.17 lid 1 en 3 Activiteitenbesluit milieubeheer

RECHTSPRAAK

Moerdijk/nadeelcompensatie

Verkeersbesluit. Permanent karakter. Normaal maatschappelijk risico. Aansluiting bij artikel 6.2 Wro.

Casus

Op 13 maart 2012 heeft het college besloten de dorpskern Langeweg gesloten te verklaren voor doorgaand vrachtverkeer.

Wederpartij is gevestigd aan de [locatie] in Langeweg en exploiteert daar een mest- en compostvervoerbedrijf. Door het verkeersbesluit kunnen haar vrachtwagens niet meer via de dorpskern de provinciale weg N285 bereiken, maar moeten deze daarvoor omrijden. Op 1 augustus 2014 heeft wederpartij het college verzocht om nadeelcompensatie voor de omrijkosten die het gevolg zijn van het verkeersbesluit.

Wederpartij kan zich niet vinden in de gewijzigde motivering zoals neergelegd in het besluit van 3 juni 2019. Het verkeersbesluit is, zoals ook de rechtbank heeft overwogen, met name genomen om de vrachtwagens van wederpartij uit de dorpskern van Langeweg te weren. Nu het besluit aldus tegen haar is gericht, betreft deze maatregel, die bovendien een permanent karakter heeft, geen normale maatschappelijke ontwikkeling en dient de toepassing van een drempel achterwege te blijven, aldus wederpartij.

Rechtsvraag

Mag een drempel van 2% worden toegepast?

Uitspraak

Als uitgangspunt geldt dat het treffen van een verkeersmaatregel als een normale maatschappelijke ontwikkeling moet worden beschouwd, waarmee een ieder kan worden geconfronteerd en waarvan de nadelige gevolgen in beginsel voor rekening van de daardoor getroffen en mogen worden gelaten. Vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 14 juli 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AQ1051. Voor het oordeel dat in dit geval van dit uitgangspunt moet

worden afgeweken, bestaat geen grond. In dit kader is van belang dat het verkeersbesluit niet alleen het vrachtverkeer van wederpartij door de dorpskern van Langeweg verbiedt, maar al het doorgaande vrachtverkeer. Dat het besluit aldus tegen wederpartij gericht zou zijn, kan niet worden gevolgd. Alleen al daarom gaat dit betoog niet op.

Dat het hier gaat om een verkeersmaatregel met een permanent karakter betekent evenmin dat geen drempel zou mogen worden toegepast. In dit geval heeft het college, in navolging van de SAOZ, voor de vaststelling van de omvang van het normaal maatschappelijk risico aansluiting gezocht bij de in artikel 6.2, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: de Wro) neergelegde ondergrens van 2% van het inkomen. In het betoog van wederpartij is geen grond te vinden voor het oordeel dat het college dat niet heeft mogen doen. In dit verband is van belang dat de afsluiting van de dorpskern voor doorgaand vrachtverkeer een met een oorzaak van planschade te vergelijken infrastructurele maatregel is, dat ook artikel 6.2, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wro berust op het algemene rechtsbeginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten en dat de aard van de schade overeenkomstig is. Daar komt bij dat de 2%-drempel die is neergelegd in artikel 6.2, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wro een minimumforfait is dat altijd geldt, ook als de schadeveroorzakende ontwikkeling niet als normaal kan worden beschouwd. Vergelijk de uitspraken van de Afdeling van 12 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4034 en 11 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:336.

Nu het door de SAOZ vastgestelde schadebedrag, dat door wederpartij overigens niet is betwist, het minimumforfait van 2% niet overschrijdt, heeft het college zich terecht op het standpunt gesteld dat deze schade niet voor vergoeding in aanmerking komt.

Het betoog faalt.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RVS:2019:3327

Zaaknummer: 201802970/1/A2

Wetsartikelen: 6.2 Wro

RECHTSPRAAK

Oirschot/planschade

Voorzienbaarheid. Van belang planologische situatie ten tijde van de aankoop.

Casus

Volgens appellant is zijn woning minder waard geworden als gevolg van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan 'Moorland-West, herziening 2011-01' op 8 juni 2012. Het nieuwe bestemmingsplan maakt de bouw van 15 woningen mogelijk op gronden die zijn gelegen aan de noordelijke, oostelijke en zuidelijke grens van het perceel en op een afstand van 7 meter van de perceelgrens in noordwestelijke, westelijke en zuidwestelijke richting. Dit leidt tot verlies van uitzicht aan alle zijden van zijn woning, verlies van privacy, rust en vrijheid, een toename van (geluid)overlast door burens, bedrijfsvoering en verkeersdruk, een verlies aan natuur en een groene woonomgeving en continue bouwoverlast zonder zicht op voltooiing, aldus appellant in de aanvraag.

Appellant kan zich niet met het oordeel van de rechtbank verenigen en heeft hoger beroep ingesteld. Volgens hem heeft de rechtbank de planologische vergelijking onjuist beoordeeld en is zij ten onrechte tot het oordeel gekomen dat het college zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat hem actieve risicoaanvaarding kan worden tegengeworpen.

Rechtsvraag

Was de planologische wijziging voorzienbaar en kan deze worden tegengeworpen?

Uitspraak

Met de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat de Kadernotitie als een concreet beleidsvoornemen kan worden aangemerkt. Nu daarin de locatie Moorland, waar Slingerbos en De Kruik onderdeel van zijn, als potentiële woningbouwlocatie is aangemerkt, had een redelijk denkend en handelend koper er vanaf dat moment (1993) rekening mee moeten houden dat in dat gebied woningen zouden worden gerealiseerd. Dat nog niet vaststond dat dit zou gebeuren, maakt niet dat geen voorzienbaarheid kan worden tegengeworpen, nu, zoals

hiervoor onder 6.1 is weergegeven, een ontwikkeling voorzienbaar is als de mogelijkheid van die ontwikkeling zodanig kenbaar was dat hier ten tijde van de aankoop rekening mee had kunnen worden gehouden. Dat is, gelet op de inhoud van de Kadernotitie, het geval.

Dat, naar appellant stelt, de omgeving van zijn perceel in de beleidstukken en de planologische regimes na 1994 niet als woningbouwlocatie is geduid, maakt het voorgaande niet anders. Zoals hiervoor onder 6.1 is weergegeven, is voor het antwoord op de vraag of een planologische verandering buiten het eigen perceel voor de aanvrager voorzienbaar was alleen de planologische situatie ten tijde van de aankoop van het eigen perceel van belang.

Gelet op het voorgaande heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat de planologische wijziging alleen al op grond van de Kadernotitie voorzienbaar was.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RVS:2019:3312

Zaaknummer: 201901227/1/A2

Wetsartikelen: Artikel 6.3 Wro

RECHTSPRAAK

Bronckhorst/planschade

Maximale invulling tussengebied. Geluid hondenkennel en kinderdagverblijf. Verkeershinder. Geurhinder biologische varkens. Karakteristiek gebied.

Casus

Appellanten zijn eigenaar van het perceel [locatie 2] in het buitengebied van Drempt. Op het perceel staan hun woning, een garage, bergingen, dierenverblijven en een tuinhuisje. De woning staat op het zuidelijke gedeelte van het perceel, direct aan de Zomerweg. Ten zuidoosten van het perceel ligt op een afstand van ongeveer 270 m het perceel [locatie 1].

Appellanten hebben gevraagd om een tegemoetkoming in planschade ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan, omdat het plan volgens hen leidt tot waardevermindering van het perceel. Volgens appellanten leidt het nieuwe bestemmingsplan tot beperking van het uitzicht vanuit hun woning, toegenomen geluid- en geurhinder op het perceel en een nadelige verandering van de karakteristiek van de omgeving van het perceel.

Het hoger beroep richt zich tegen het in stand laten van de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit. Appellanten betogen dat de rechtbank ten onrechte de conclusie van de StAB heeft gevolgd, omdat de StAB niet van de maximale mogelijkheden van het nieuwe bestemmingsplan is uitgegaan.

Rechtsvraag

Appellanten betogen dat de StAB ten onrechte tot de conclusie is gekomen dat hun uitzicht ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan niet wordt belemmerd. Zij stellen dat mogelijke beplanting daarvoor niet bij de planvergelijking mag worden betrokken.

Uitspraak

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in de overzichtsuitspraak van 28 september 2016 onder 2.1 (ECLI:NL:RVS:2016:2582) dient voor de beoordeling van een aanvraag om een

tegemoetkoming in planschade te worden onderzocht of de aanvrager als gevolg van de desbetreffende wijziging van het planologische regime in een nadeliger positie is komen te verkeren en ten gevolge daarvan schade lijdt of zal lijden. Hiertoe dient de desbetreffende wijziging, waarvan gesteld wordt dat deze planschade heeft veroorzaakt, te worden vergeleken met het oude planologische regime. Daarbij is niet de feitelijke situatie van belang, maar hetgeen maximaal op grond van het oude planologische regime kon worden gerealiseerd, ongeacht of verwezenlijking heeft plaatsgevonden. In deze maatstaf ligt besloten dat de planologische mogelijkheden van het tussengebied bij de planvergelijking moeten worden betrokken, indien deze, zoals in deze zaak, doorslaggevend zijn voor het antwoord op de vraag of het uitzicht vanaf perceel [locatie 2] ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan extra wordt beperkt. De StAB heeft dan ook terecht bij de beoordeling van de schadefactor uitzicht betrokken dat in het tussengebied een hoogstamboomgaard met bomen tot ongeveer 7 m hoog planologisch is toegestaan. De StAB heeft bij de planvergelijking ook terecht betrokken dat in het tussengebied afscheidingen van maximaal 3 m hoog kunnen worden opgericht, omdat het bestemmingsplan voor het tussengebied bouwwerken geen gebouwen zijnde van maximaal 3 m hoog ten behoeve van het agrarisch grondgebruik toestaat.

Gezien het voorgaande heeft de rechtbank terecht overwogen dat in het StAB-verslag met juistheid is vermeld dat in planologische zin het tussengebied geen open landschap is of was. De rechtbank heeft terecht op basis van het StAB-verslag geoordeeld dat het nieuwe bestemmingsplan niet tot gevolg heeft dat het uitzicht van appellanten vanaf hun perceel extra wordt beperkt.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 25-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RVS:2019:3246

Zaaknummer: 201808328/1/A2

Wetsartikelen: 6.1 Wro

RECHTSPRAAK

RIP Waterberging Volkerak-Zoommeer/nadeelcompensatie

Voorzienbaarheid. Tijdstip investeringsbeslissing bij ontbreken planologisch kader beoogde ontwikkeling.

Casus

Appellante stelt schade te hebben geleden door de inwerkingtreding van het Rijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer op 20 september 2013. Dat plan maakt het mogelijk om het Volkerak-Zoommeer te gebruiken als noodwaterberging. Bij daadwerkelijke inzet voor noodwaterberging zal ook het waterpeil in de jachthaven stijgen. Omdat vaste steigers daardoor onder water zouden komen te staan, heeft appellante bij de uitbreiding van de jachthaven drijvende steigers aangelegd. Appellante wil de meerkosten hiervan, die zij schat op € 82.249, vergoed zien door de minister.

De minister betoogt dat de rechtbank niet heeft onderkend dat het nadeel voor appellante was te voorzien ten tijde van de relevante investeringsbeslissing. Daartoe voert de minister aan dat de rechtbank ten onrechte de aankoop van de gronden in 1979 als investeringsmoment heeft aangemerkt. Destijds was het immers planologisch niet mogelijk om een jachthaven te exploiteren. Appellante heeft dan ook niet geïnvesteerd in een bestaand belang, maar heeft grond aangekocht in de hoop daarop ooit een jachthaven te kunnen realiseren. Op 1 juni 2005, de peildatum voor de voorzienbaarheid, stond de agrarische bestemming van de gronden nog steeds in de weg aan de realisering van fase 2 van de jachthaven. Ontwikkelingen die op de aankoopdatum van de gronden en op de peildatum voor de voorzienbaarheid planologisch niet mogelijk waren, kunnen niet tot de oorspronkelijke investeringsbeslissing worden gerekend, aldus de minister.

Casus

Wat is de datum van de investeringsbeslissing die bepalend is voor de voorzienbaarheid?

Uitspraak

De minister heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat in dit geval geen aanleiding bestaat

om aan te nemen dat de voor het leerstuk van risicoaanvaarding relevante investeringsbeslissing in 1979, bij de aankoop van de gronden, is genomen. Op dat moment was het planologisch gezien niet mogelijk om op de gronden een jachthaven te exploiteren en was de in 8.1 bedoelde ongunstige verandering van de planologische situatie daarom niet aan de orde. Eerst vanaf het moment van inwerkingtreding van een planologisch regime dat deze exploitatie op de gronden mogelijk maakt, is de voorzienbaarheid van de voor deze exploitatie negatieve ontwikkeling van belang.

De uitbreiding van de jachthaven en de exploitatie van dit deel is planologisch mogelijk gemaakt door het bestemmingsplan [appellante] van 29 januari 2015. Eerst na de inwerkingtreding van dat bestemmingsplan, en dus evenzeer na de peildatum voor de voorzienbaarheid (1 juni 2005), kan appellante worden geacht de voor risicoaanvaarding relevante investeringsbeslissing te hebben genomen. Appellante kon toen rekening houden met de nadelige gevolgen van het Rijksinpassingsplan en moet worden geacht deze toen te hebben aanvaard. Anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, heeft de minister haar dan ook terecht risicoaanvaarding tegengeworpen.

Het betoog slaagt.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 18-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RVS:2019:3190

Zaaknummer: 201807772/1/A2

Wetsartikelen: 6.3 Wro

RECHTSPRAAK

Grubbenvorst/planschade

Voorzienbaarheid. Normaal maatschappelijk risico bij opeenvolgende besluiten.

Casus

Appellant was tot 2016 eigenaar van de woning met bijbehorend perceel aan de [locatie 1] te Grubbenvorst. Bij brief van 25 september 2015 heeft hij bij het college een aanvraag ingediend om tegemoetkoming in planschade die hij heeft geleden als gevolg van de verlening van twee projectbesluiten van 30 oktober 2012. De besluiten maken het planologisch mogelijk om op het ten zuiden gelegen perceel aan de [locatie 2] een korte keten-vleeskuikenhouderij onderscheidenlijk een bio-energiecentrale op te richten. Volgens appellantis de waarde van zijn woning hierdoor gedaald.

Appellant betoogt dat de rechtbank niet heeft onderkend dat hem ten onrechte voor elk van de projectbesluiten afzonderlijk het normaal maatschappelijk risico wordt tegengeworpen.

Rechtsvraag

Kan voor iedere planologische maatregel het normale maatschappelijke risico in mindering worden gebracht?

Uitspraak

Zoals de Afdeling heeft overwogen in de uitspraak van 28 september 2016, dient, wanneer is verzocht om tegemoetkoming in schade die het gevolg is van verschillende planologische besluiten, in beginsel voor iedere planologische maatregel een vergelijking te worden gemaakt met het daarvoor heersende planologische regime en dient in beginsel op elk schadebedrag, dat volgt uit die vergelijkingen, het normale maatschappelijke risico in mindering te worden gebracht. Deze regel lijdt uitzondering als de elkaar opvolgende planologische maatregelen zo nauw met elkaar verweven zijn dat de voor- en nadelen die uit de maatregelen voortvloeien moeten worden geacht voort te vloeien uit één en dezelfde maatregel.

Appellant voert terecht aan dat het college hem, anders dan waarvan de rechtbank is uitgegaan, ook ten aanzien van het projectbesluit over de vleeskuikenhouderij heeft tegengeworpen dat de schade binnen het normaal maatschappelijk risico valt. In het advies van Van Montfoort is uitdrukkelijk vermeld dat voor dat projectbesluit geen voorzienbaarheid kan worden aangenomen ten aanzien van de verwerving van de resterende 1% van de woning in 2010, maar dat het hiermee overeenkomende deel van de schade binnen het normaal maatschappelijk risico valt.

Het voorgaande kan echter niet leiden tot vernietiging van de aangevallen uitspraak. Ook als appellant zou worden gevolgd in zijn betoog dat de projectbesluiten zo nauw met elkaar verweven zijn, dat de daaruit voortvloeiende voor- en nadelen moeten worden geacht voort te vloeien uit één en dezelfde maatregel, is de totale niet-voorzienbare schade niet hoger dan het normaal maatschappelijk risico.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 28-08-2019

ECLI: ECLI:NL:RVS:2019:2953

Zaaknummer: 201806429/1/A2

Wetsartikelen: 6.1 Wro, 6.2 Wro en 6.3 Wro

RECHTSPRAAK

minister EZ

Aardgaswinning is m.e.r.-plichtige activiteit. Daaraan doet niet af dat sprake is van een halvering van de gasproductie.

Casus

Revisievergunning op grond van de Wabo voor het veranderen en in werking hebben van een gaswinnings- en gasbehandelingsinstallatie in Warffum. De vergunning voorziet in het halveren van de gasproductie. Volgens eisers is ten onrechte verzuimd om een milieueffectrapportage (m.e.r.) op te stellen.

Rechtsvraag

Is sprake van m.e.r.-plicht?

Uitspraak

De rechtbank is van oordeel dat het bestreden besluit dient te worden aangemerkt als een besluit waarop de m.e.r.-plicht van toepassing is. Er is sprake van een omgevingsvergunning voor het veranderd in werking hebben van een inrichting waartoe een mijnbouwwerk behoort. De veranderde werking is hier gelegen in het middels het bestreden besluit halveren van de gasproductie per dag van 2.000.000 Nm³ naar 1.000.000 Nm³. Het bestreden besluit vervangt daarmee de in 2005, 2009 en 2012 afgegeven vergunningen. Dat sprake is van een verlaging van de gasproductie doet niets af aan het feit dat sprake is van een wijziging van de aardgaswinning als bedoeld in categorie C17.2 van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage (het Besluit m.e.r.). Ook overigens wordt voldaan aan de vereisten van die categorie. De aangevraagde activiteit is daarmee m.e.r.-plichtig. Verweerder heeft dit ten onrechte niet onderkend.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 10-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2019:3823

Zaaknummer: LEE 18/1678

Wetsartikelen: 2 lid 5 Besluit m.e.r. en categorie 17.2 bijlage Besluit m.e.r.

RECHTSPRAAK

gs Noord-Brabant

Habitatrichtlijn gebiedt tot intrekking natuurvergunning bij optreden significante effecten. Criteria voor het toetsen van een verzoek tot intrekking van een vergunning.

Casus

Afwijzing verzoek tot intrekking van een in 2013 verleende natuurvergunning voor een veehouderijbedrijf. Verweerder heeft overwogen dat de natuurvergunning onherroepelijk en van kracht is en daarmee vergunninghoudster het recht verschaft om hiervan gebruik te maken. Dit recht moet worden gerespecteerd. Dat is volgens hem alleen anders, als naderhand de vergunde activiteiten, in strijd met artikel 6 van de Habitatrichtlijn, toch een verslechtering of verstoring blijken mee te brengen. Verweerder heeft vervolgens bekeken of dergelijke gewijzigde omstandigheden zich hebben voorgedaan. Die was volgens hem niet het geval waardoor hij zich niet bevoegd acht om de vergunning van 2013 in te trekken.

Rechtsvraag

In hoeverre verplicht de Habitatrichtlijn verweerder om verleende vergunningen in te trekken en bestaande rechten niet te respecteren?

Uitspraak

De dwingende formulering van artikel 6, lid 2 van de Habitatrichtlijn gebiedt verweerder om de vergunning in te trekken indien een activiteit een significant effect heeft op de kwaliteit van de habitats. Dit is ook geregeld in de Wet natuurbescherming. In dat geval is er geen ruimte voor een afweging tussen de belangen van het betrokken Natura 2000-gebied en de belangen van vergunninghouder. Dat neemt echter niet weg dat verweerder bij de toepassing van artikel 6, lid 2 van de Habitatrichtlijn enige beoordelingsruimte heeft, zolang gewaarborgd is dat er geen verslechtering of verstoring plaatsvindt. Verweerder mag kiezen welke maatregelen worden getroffen, maar deze maatregelen moeten zonder uitstel worden uitgevoerd als verslechtering of verstoringen met significante gevolgen dreigen. Deze

beoordelingsruimte wordt begrensd door de Europese en nationale rechtspraak.

Verweerder had daarom niet uitsluitend moeten kijken naar de vraag of omstandigheden van ná de vergunningverlening zouden kunnen noodzaken tot intrekking, maar had de volgende vragen moeten beantwoorden.

- Heeft bij de verlening van de natuurvergunning een passende beoordeling als bedoeld in artikel 6, lid 3 van de Habitatrichtlijn plaatsgevonden?
- Is in het Natura 2000-gebied sprake van een proces van verslechtering of verstoring gaande met significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen en leidt de uitvoering van het project zelf tot een verdere verslechtering of verstoring met significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen?
- Kunnen deze verslechtering en/of verstoring worden voorkomen door andere passende maatregelen, ondanks de uitvoering van het project?

Als de laatste vraag negatief moet worden beantwoord, zal verweerder zonder uitstel moeten overgaan tot intrekking van de natuurvergunning, tenzij uit een nieuwe passende beoordeling blijkt dat uitvoering van het project al dan niet met toepassing van artikel 6, lid 4, van de Habitatrichtlijn toch mogelijk is.

De uitkomst van deze vragen is als volgt. De beoordeling van de gevolgen van de stikstofdepositie op het nabijgelegen Natura 2000-gebied in de natuurvergunning voldoet niet aan de eisen van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn. De uitvoering van het project kan leiden tot significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied. Verweerder heeft niet aangegeven dat deze gevolgen kunnen worden opgevangen door andere passende maatregelen. Onder deze omstandigheden is de rechtbank van oordeel dat verweerder in het bestreden besluit met een individuele passende beoordeling had moeten aantonen dat uitvoering van het project toch mogelijk is. De PAS-gebiedsanalyse kan niet als passende beoordeling dienen.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 19-08-2019

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2019:4830

Zaaknummer: SHE 19/899

Wetsartikelen: 6 lid 2 en 3 Habitatrichtlijn en 5.4 lid 1 en 2 WNB

RECHTSPRAAK

Helmond/handhavingsverzoek

Toetsing aan technische eisen rookafvoer in Bouwbesluit is onvoldoende. Begin van aanpak overlast van houtkachels.

Casus

Afwijzing verzoek om op te treden tegen overlast van een houtkachel. De afvoerpijp van die kachel komt uit een plat dak van een aanbouw aan de woning van klagers. Klagers stellen geuroverlast te ondervinden en menen dat de gemeente tegen die overlast kan optreden op grond van het Bouwbesluit. Een door klagers ingeschakeld ingenieursbureau heeft berekend dat er zelfs onder de meest gunstige omstandigheden sprake is van overschrijding van gemeentelijke geurnormen.

Medewerkers van de gemeente hebben de locatie 22 keer bezocht om te beoordelen of er sprake is van hinder. Uiteindelijk is het verzoek afgewezen omdat de houtkachel aan de technische eisen van het Bouwbesluit voldoet. Uit de inspecties van de gemeente zou bovendien blijken dat er geen landelijke of gemeentelijke regels worden overtreden.

Rechtsvraag

Heeft de gemeente het verzoek kunnen afwijzen?

Uitspraak

De rechtbank vindt dat de gemeente niet volledig genoeg is geweest. De gemeente heeft alleen gekeken of de houtkachel voldoet aan de technische eisen van een rookafvoer die in het Bouwbesluit zijn opgenomen. Die eisen beschermen alleen de woning waarin de kachel staat. Ook als de houtkachel aan die eisen voldoet, kunnen omwonenden overlast ondervinden van het gebruik daarvan. Tegen die overlast kan worden opgetreden met de vangnetbepaling in artikel 7:22 van het Bouwbesluit. De gemeente had zijn beoordelingsruimte kunnen gebruiken om – ook zonder beleid te maken – te bepalen in welke gevallen er sprake zou kunnen zijn van hinder. Daarom dient het besluit te worden vernietigd.

De rechtbank heeft de StAB laten onderzoeken hoe de gemeentelijke overheid dan wel om zou kunnen gaan met overlast van houtkachels en of verweerder dat in deze zaak goed heeft gedaan. De StAB doet een voorstel om op te treden tegen de overlast van houtkachels: eerst voorlichten (de zachte aanpak), dan beoordelen ter plaatse (de harde aanpak), en dan een berekening van de geurimmissie van de houtkachel.

De rechtbank neemt de methodes van de StAB niet zomaar over. Als de methodes en de geurimmissienorm die de StAB hanteert verder worden uitgewerkt, zou een gemeente dit kunnen gebruiken om overlast van houtkachels beter te beoordelen.

Achteraf kan niet meer worden vastgesteld of sprake is geweest van hinder. Omdat eisers op het punt staan om te verhuizen, hoeft verweerder niet opnieuw te gaan beslissen op hun bezwaarschrift. Daarom blijven de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand.

Inmiddels heeft de STAB een Kennisdocument over hinder bij houtstook bij particulieren opgesteld en op haar website geplaatst (www.stab.nl). In het Kennisdocument is eigen ervaring en kennis samengevoegd met beschikbare informatie uit binnen- en buitenland (literatuur en jurisprudentie). Door aansluiting bij bestaande normen is aan de ene kant een objectiveerbare norm voor hinder van houtstook ontstaan, maar tegelijk ook een bruikbaar hulpmiddel om hinder in de omgeving te kunnen beoordelen. Het document bevat tevens aanbevelingen om hinder door houtstook te voorkomen. Meerdere partijen hebben de STAB nog nuttige informatie en verbetertips gegeven waarmee het Kennisdocument is verrijkt, en waardoor het tevens een breed draagvlak heeft gekregen. Deze verbeterde versie is nu klaar voor gebruik voor alle overheden en andere belangstellenden.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant zittingsplaats 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 12-07-2019

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2019:4055

Zaaknummer: 18/596

Wetsartikelen: 7:22 Bouwbesluit